

Maailman tupakkavapaa terveydenhuolto- verkoston (Global Network for Tobacco Free Healthcare Services GNTFHS) standardit 2016 laadukkaan savuttomuusohjelman toteuttamiseksi terveydenhuollossa

Standardi 1: Hallinnon sitoutuminen Terveydenhuollon organisaation johto toteuttaa savuttomuusohjelmaa selkeästi, vahvasti ja järjestelmällisesti.	STANDARDIEN TOTEUTTAMINEN (mahdollistaja)		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
	Standardi 1: Hallinnon sitoutuminen		0	1	2	3
	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
1.1 Terveydenhuollon organisaatiolla on selkeät ohjelma-asiakirjat ENSH:n globaalien standardien toteuttamiseksi.	1.1 Terveydenhuollon organisaation ohjelma-asiakirjoista ilmenee sitoutuminen ENSH:n globaaleihin standardeihin					
1.2 Terveydenhuollon organisaatiossa on kiellettyä ottaa vastaan sponsorointia ja rahoitusta tupakkateollisuudelta ja myydä tupakkatuotteita tai vastaavia tuotteita/sähkötupakkaa.	1.2.1 Terveydenhuollon organisaatiossa on kiellettyä ottaa vastaan sponsorointia ja rahoitusta tupakkateollisuudelta					
	1.2.2 Terveydenhuollon organisaatiossa on kiellettyä myydä tupakkatuotteita ja vastaavia tuotteita/sähkötupakkaa.					
1.3. Terveydenhuollon organisaatiossa on selkeästi nimetty, ketkä vastaavat ohjelman eri tasojen ja osa-alueiden toteutumisesta.	1.3.1 Ylemmän johdon edustaja vastaa ohjelman toteutumisesta.					
	1.3.2 Ohjelman kaikille tasoille ja osa-alueille on nimetty vastuuhenkilöt.					
1.4 Terveydenhuollon organisaation henkilökunnan työsopimukset (myös alihankkijasopimukset ja muiden organisaatiossa työskentelevien toimijoiden kanssa tehtävät sopimukset) edellyttävät koko	1.4.1 Henkilökunnan työsopimukset edellyttävät henkilökunnan sitoutumista terveydenhuollon organisaation savuttomuusohjelmaan.					
	1.4.2 Alihankkijasopimukset					

	henkilökunnan sitoutumista savuttomuusohjelmaan.	edellyttävät, että henkilökunta noudattaa terveydenhuollon organisaation savuttomuusohjelmaa.				
	1.5 Terveydenhuollon organisaatio nimeää asianmukaisen työryhmän kehittämään ja toteuttamaan itsearviointiin ja savuttomuusohjelman seurantaan ja arviointiin pohjautuvan strategian ja toimintasuunnitelman.	1.5.1 Työryhmä kehittää ja hallinnoi strategiaa ja toimintasuunnitelmaa				
		1.5.2 Strategia ja toimintasuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain itsearvioinnin ja savuttomuusohjelman seurannan ja arvioinnin perusteella.				
	1.6 Terveydenhuollon organisaatio myöntää henkilöstövoimavarat ja taloudelliset resurssit ohjelman kaikkien osa-alueiden toteuttamiksi	1.6 Henkilöstövoimavarat ja taloudelliset resurssit myönnetään strategian ja toimintasuunnitelman mukaisesti.				
Standardi 2:	Standardi 2: Tiedotus		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
Tiedotus			0	1	2	3
Terveydenhuollon organisaatiolla on kattava tiedotusstrategia savuttomuusohjelman ja tupakasta vieroitusohitojen tunnettuuden ja toteutumisen edistämiseksi.	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
	2.1 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan henkilökunnalle ja alihankkijoille kaikkia koskevista savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista ennen työsuhteen alkua ja sen aikana.	2.1 Kaikille henkilökunnan jäsenille ja alihankkijoille tiedotetaan savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.				
	2.2 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan kaikille palvelujen käyttäjille savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista ennen sisään kirjoittautumista ja sen yhteydessä.	2.2 Kaikille organisaation palvelujen käyttäjille tiedotetaan savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.				

	2.3 Organisaatiossa käytetään kohdennetusti interaktiivisia viestintäkanavia, joiden avulla tiedotetaan paikalliselle yhteisölle ja sen valikoiduille kohderyhmille organisaation savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.	2.3 Paikalliselle yhteisölle ja sen valikoiduille kohderyhmille tiedotetaan terveydenhuollon organisaation savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.				
Standardi 3: Koulutus Terveydenhuollon organisaatio takaa sekä kliiniselle että muulle henkilökunnalle asianmukaisen koulutuksen.	Standardi 3: Koulutus		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
			0	1	2	3
	KRITEERIT	ITSEARVIONTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
	3.1 Savuttomuusohjelmaan liittyvät tiedotus- ja ohjeistamistilaisuudet ovat pakollisia koko henkilökunnalle, myös johtajille.	3.1 Koko henkilökunta, myös johtajat, osallistuvat savuttomuusohjelmaan liittyviin tiedotus- ja ohjeistamistilaisuuksiin.				
	3.2 Terveydenhuollon organisaatiossa varmistetaan, että koko henkilökunta osaa lähestyä tupakkatuotteiden/ vastaavien tuotteiden/ sähkötupakan käyttäjiä, myös vierailijoita, ja kertoa heille savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.	3.2 Koko henkilökuntaa ohjeistetaan kuinka lähestyä tupakkatuotteiden/vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä, myös vierailijoita, ja kertoa heille savuttomuusohjelmasta ja tupakasta vieroitushoidoista.				
3.3 Koko kliiniselle henkilöstölle opetetaan lyhyttä neuvontaa ja heidät perehdytetään tutkitusti parhaiksi todettuihin vieroitushoitoihin.	3.3 Koko kliiniselle henkilöstölle opetetaan lyhyttä neuvontaa, jotta he voivat motivoida tupakan/vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä lopettamaan.					

	3.4 Avainhenkilöt saavat koulutusta tupakkariippuvuuden hoitamisessa ja tutkitusti parhaissa motivoivissa hoitomuodoissa.	3.4 Avainhenkilöt saavat koulutusta tupakkariippuvuuden hoitamisessa ja tutkitusti parhaissa motivoivissa hoitomuodoissa.				
Standardi 4: Tupakoitsijoiden tunnistaminen, diagnoosi ja vieroitushoidot Terveystieteiden tutkimuskeskus tunnistaa kaikki tupakkatuotteiden käyttäjät ja tarjoaa asianmukaista hoitoa kansallisten ja kansainvälisten standardien mukaisesti.	Standardi 4: Tupakoitsijoiden tunnistaminen, diagnoosi ja vieroitushoidot		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
			0	1	2	3
	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
	4.1 Terveystieteiden tutkimuskeskus tunnistaa organisaatiossa on käytössä järjestelmä palvelujen käyttäjien tupakkariippuvuuden tunnistamiseksi, diagnosoimiseksi ja kirjaamiseksi (koskee myös tupakkaa vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan käyttäjiä).	4.1 Kaikki tupakan/vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjät tunnistetaan järjestelmällisesti ja heidän riippuvuutensa diagnosoidaan ja kirjataan.				
	4.2 Terveystieteiden tutkimuskeskus tunnistaa organisaatiossa kirjataan kaikki potilaat, jotka altistuvat passiiviselle tupakoinnille/sähkösavukkeen höyrylle, myös vauvat, lapset ja raskaana olevat naiset.	4.2 Kaikki terveystieteiden tutkimuskeskus palvelujen käyttäjät, jotka altistuvat tupakansavulle tai sähkösavukkeen höyrylle tunnistetaan ja kirjataan.				
	4.3 Tupakan (myös vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan) käyttöön liittyvistä riskeistä on laajasti saatavilla kaikille palvelujen käyttäjille tarkoitettua tietoa.	4.3 Tupakan (myös vastaavien tuotteiden ja sähkötupakan) käyttöön liittyvistä riskeistä on tietoa laajasti saatavilla.				
4.4 Kaikki tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjät saavat lyhytneuvontaa, joka perustuu tutkitusti parhaisiin käytäntöihin.	4.4.1 Kaikki tupakan ja vastaavien tuotteiden/ sähkötupakan käyttäjät saavat lyhytneuvontaa, joka perustuu tutkitusti parhaisiin käytäntöihin.					

		4.4.2 Kaikki toimet motivoida tupakoitsijoita lopettamaan kirjataan.				
	4.5 Tupakan, vastaavien tuotteiden ja sähkö tupakan käyttäjien sekä tupakansavulle/sähkö tupakan höyrylle altistuneiden tarpeet kirjataan hoitosuunnitelmiin.	4.5 Tupakan, vastaavien tuotteiden ja sähkö tupakan käyttäjien sekä tupakansavulle/ sähkö tupakan höyrylle altistuneiden tarpeet tunnistetaan ja kirjataan hoitosuunnitelmiin.				
	4.6 Terveystieteiden tutkimusorganisaatio tarjoaa tupakasta vieroitushoitoja tai asiakas saa lähetteen vastaaviin vieroitushoitoihin, jotka perustuvat tutkitusti parhaisiin käytäntöihin.	4.6 Kaikilla tupakan tai vastaavien tuotteiden/ sähkö tupakan käyttäjillä on mahdollisuus tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaisiin vieroitushoitoihin.				
	4.7 Tupakasta vieroitushoidoissa otetaan huomioon erilaisten palvelujen käyttäjäryhmien hoitotarpeet (esim. raskaus, lähestyvä leikkaushoito, mielenterveys) tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaisesti.	4.7 Tupakasta vieroitushoidoissa otetaan huomioon erilaisten palvelujen käyttäjäryhmien hoitotarpeet soveltamalla tutkitusti parhaisiin käytäntöihin perustuvia suosituksia ja ohjeita.				
	4.8 Tupakkariippuvuuden hoitamiseksi on saatavilla tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaista lääkehoitoa.	4.8 Tupakoitsijoiden on mahdollista saada tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaista lääkehoitoa.				
	4.9. Organisaatiossa seurataan vieroitushoitoa saaneiden tilannetta tutkitusti parhaiden käytäntöjen mukaisesti.	4.9 Vieroitushoitoihin sisältyy tutkitusti parhaisiin käytäntöihin perustuva seurantajärjestelmä.				

Standardi 5: Savuton ympäristö	Standardi 5: Savuton ympäristö		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	0	1	2	3
			ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
Terveysthuollon organisaatiolla on toimiva strategia savuttoman alueen luomiseksi.	5.1 Terveysthuollon organisaation rakennukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa).	5.1 Kaikki organisaation rakennukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa).				
	5.2 Terveysthuollon organisaation alue ja potilaskuljetukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa).	5.2 Organisaation alue ja potilaskuljetukset ovat täysin savuttomia (koskee myös tupakan kaltaisia tuotteita ja sähkötupakkaa).				
	5.3 Terveysthuollon organisaatiolla on selkeät, yksiselitteiset opasteet, joista ilmenevät alueella kielletyt tuotteet sekä savuttomien rakennusten ja alueen rajat.	5.3 Opasteista ilmenevät alueella kielletyt tuotteet sekä savuttomien rakennusten ja alueen rajat				
	5.4 Terveysthuollon organisaatio on kieltänyt tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan ja myynnin, jakelun ja mainonnan organisaatiossa.	5.4 Tupakkaa ja vastaavia tuotteita/sähkötupakka ei myydä, jaella eikä mainosteta organisaatiossa.				
	5.5 Terveysthuollon organisaatiolla on toimintaohjeet, joilla varmistetaan, ettei yksikään palvelujen käyttäjä, henkilökunnan jäsen tai vierailija	5.5 Organisaatiolla on toimintaohjeet tupakansavulle/sähkötupakan höyrylle altistumisen kirjaamiseksi ja ehkäisemiseksi.				

	altistu tupakansavulle/ sähkötupakan höyrylle savuttoman alueen rajojen sisäpuolella.					
	5.6 Palvelujen käyttäjien tupakointia poikkeustilanteissa säädelään toimintaohjeilla, joissa tupakan käyttö nähdään normista poikkeamisena.	5.6. Kaikkia poikkeustilanteita säädelään toimintaohjeilla, joissa tupakan käyttö nähdään normista poikkeamisena.				
	5.7. Terveysthuollon organisaatiolla on toimintaohjeet tupakointikiellon rikkomusten sekä henkilökunnan, palvelujen käyttäjien tai muiden kansalaisten tupakansavulle/sähkötupakan höyrylle altistumisen kirjaamiseksi ja käsittelemiseksi.	5.7 Kaikki tapaukset kirjataan ja tupakointikiellon rikkomukset käsitellään toimintaohjeiden mukaan.				
Standardi 6: Terveellinen työpaikka	Standardi 6: Terveellinen työpaikka		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
			0	1	2	3
	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
Terveysthuollon organisaation henkilöstöpolitiikka ja tukijärjestelmät suojelevat ja edistävät kaikkien organisaation työntekijöiden terveyttä.	6.1 Terveysthuollon organisaatiolla on kattava työterveyden edistämishjelma.	6.1 Terveysthuollon organisaatiolla on kattava työterveyden edistämishjelma.				
	6.2 Terveysthuollon organisaation linjauksissa korostetaan henkilökunnan aktiivista roolia ja esimerkkinä toimimista savuttomuushjelman toteuttamisessa ja edistämisessä.	6.2 Organisaation linjaukset kuvaavat henkilökunnan aktiivista roolia ja esimerkkinä toimimista savuttomuushjelman toteuttamisessa ja edistämisessä.				
	6.3 Terveysthuollon organisaatiossa on toimintaohjeet henkilökunnan terveydentilan seuraamiseksi ja kirjaamiseksi (mukaan lukien tupakan ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttö)	6.3 Organisaatiossa on ohjeet, kuinka tunnistaa tupakoitsijat ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjät ja motivoita heitä lopettamaan.				

	ja tarvittaessa tarjotaan apua, tukea ja hoitoa.					
	6.4 Terveysthuollon organisaatio tarjoaa henkilökunnalle tupakasta vieroitushoitoja tai lähetteen vastaavaan hoitoon muualle.	6.4 Henkilökunnalla on mahdollisuus tupakasta vieroitushoitoihin.				
	6.5 Terveysthuollon organisaatiossa on selkeät, paikallisia sanktiokäytäntöjä myötäilevät ohjeet henkilökunnan savuttomuusohjelmariikkomusten varalle.	6.5 Henkilökunnan savuttomuusohjelmariikkomukset käsitellään paikallisten sanktiokäytäntöjen mukaisesti.				
Standardi 7: Yhteisön sitouttaminen Terveysthuollon organisaatio edistää osaltaan tupakan käytön vähentämistä/ehkäisyä paikallisessa yhteisössä WHO:n puitesopimuksen FCTC:n ja/tai kansanterveysstrategian mukaisesti.	Standardi 7: Yhteisön sitouttaminen		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	0 ei toteudu	1 toteutuu vähemmän kuin puoliksi	2 toteutuu enemmän kuin puoliksi	3 toteutuu täysin
	7.1 Terveysthuollon organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien ja muiden organisaatioiden kanssa savuttomuuden edistämiseksi sekä osallistuu paikalliseen, kansalliseen ja kansainväliseen savuttomuutta edistävään toimintaan.	7.1 Terveysthuollon organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien ja muiden organisaatioiden kanssa savuttomuuden edistämiseksi sekä osallistuu kansalliseen ja kansainväliseen savuttomuutta edistävään toimintaan.				
	7.2 Terveysthuollon organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien kanssa rohkaistakseen ja tukeakseen tupakoitsijoita ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä lopettamaan ja kiinnittää erityistä huomiota erityisten kohderyhmien (naisten, nuorten, maahanmuuttajien, vähäosaisten ja eri kulttuuriryhmien)	7.2.1 Organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien kanssa rohkaistakseen ja tukeakseen tupakoitsijoita ja vastaavien tuotteiden/sähkötupakan käyttäjiä lopettamaan.				
		7.2.2 Organisaatio tekee yhteistyötä paikallisten kumppanien kanssa vastatakseen erityisten kohderyhmien (naisten, nuorten, maahanmuuttajien, vähäosaisten ja				

	tarpeisiin.	eri kulttuuriryhmien) tarpeisiin.				
	7.3 Terveydenhuollon organisaatio tiedottaa hyvistä käytännöistä ja tukee näin muita savuttomuusohjelmien kehittämisessä ja toteuttamisessa.	7.3 Terveydenhuollon organisaatio tiedottaa hyvistä savuttomuusohjelmien kehittämis- ja toteuttamiskäytännöistä.				
Standardi 8:	Standardi 8: Seuranta ja arviointi		Pisteet suhteessa tavoitteeseen			
Seuranta ja arviointi			0	1	2	3
Terveydenhuollon organisaatio seuraa ja arvioi kaikkien ENSH:n globaalien standardien toteutumista säännöllisin väliajoin.	KRITEERIT	ITSEARVIOINTI	ei toteudu	toteutuu vähemmän kuin puoliksi	toteutuu enemmän kuin puoliksi	toteutuu täysin
	8.1 Terveydenhuollon organisaatio hyödyntää sisäisen ja ulkoisen arvioinnin prosesseja sekä seuraa standardien toteutumista, ottaen huomioon myös henkilökunnan ja palveluiden käyttäjien antaman palautteen.	8.1.1 Standardien toteutuminen tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.				
		8.1.2 Arvioinnissa otetaan huomioon henkilökunnan ja palveluiden käyttäjien antama palaute.				
		8.1.3 Terveydenhuollon organisaatio osallistuu ulkoisiin arviointeihin.				
	8.2 Terveydenhuollon organisaatio kokoaa jatkuvasti avaintietoa mm. itsearvioinnin tuloksista vuosittaista toimintasuunnitelmaa sekä laadun kehittämistä varten.	8.2.1 Savuttomuusohjelman toteutumista seurataan itsearvioinnin ja muiden tiedonkeruujärjestelmien avulla.				
		8.2.2 Kerättyä tietoa käytetään toiminnan kehittämisessä ja vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa.				